פא: הזורק פרק שמיני גיטין

בית שמאי סברי אדם בועל בעילת זנות. ותע"ג דבינמות פ' ב"ש (דף קז.) אמרי ב"ש דאין ממאנין אלא אירוסות ולא נשואות ומפרש רב יוסף ורבה טעמא דב"ש משום דאין אדם בועל בעילתו בעילת זנות ולהכי נשואות אין יכולות למאן דלאו אדעתא דהכי נסבה אינה למימר דהתם כיון שראינו שקידשה ודאי אינו רוצה לבעול בעילתו בעילת זנות אבל הכא שלא ראינו הקדושין סברי דבועל בעילת זנות וב"ה סברי דלעולם אין אדם בועל בעילת זנות ותע"ג דאית להו התם אפילו נשואות ממאנות הייו משום דכיון דע"י קדושין [1] ונשואין כא עליה לא משיג ליה בעילת זנות כדאמרי' התם: **בגט** קרח תצא מזה ומזה. הא דלא תני לה בהדי הנהו דלעיל אומר ה"ר יוסף דאיידי דתנא לעיל כתב סופר גט כו' תנא כתב לגרש את אשתו והדר תנא המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי דהוי נמי פלוגתא דב"ש וב"ה כמו כתב לגרש כו' והדר תנא גט קרח: **וכל** הדרכים האלו בה. לקמן בפ' במה (דף פו.) מוקי לה כר"מ אבל לרבנן תנא והולך כשר: עדי יחוד והן הן עדי ביאה וב"ה סברי [2] אמרינן הן הן עדי יחוד והן הן עדי ביאה ומודים בנתגרשה מן האירוסין שאינה צריכה הימנו גט שני דכיון דאין לבו גם בה לא אמרינן הן הן עדי ביאה ומי אמר ר' יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן [3] הלכה כסתם משנה ואוקימנא למתניתין בשלא ראוה שנבעלה [4] אמוראי נינהו ואליבא דרבי יוחנן: **מתני'** [5] כנסה בגט קרח תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה גט קרח הכל משליטין עליו דברי בן נגס ר"ע אומר אין משליטין עליו אלא קרובים הראויין להעיד במקום אחר ואיזהו גט קרח כל שקשריו מרובין מעדיו: **גמ'** מ"ט דגט קרח [6] גזירה משום כולכם: גט קרח הכל משליטין עליו: ור"ע עבד מאי טעמא לא דאתו למימר כשר לעדות קרוב נמי אתו למימר כשר לעדות אלא עבד היינו טעמא דדלמא אתו לאסוקיה ליוחסין גזלן דבר יוחסין הוא ליתכשר אלמה תנן ר"ע אומר אין משליטין עליו אלא קרובים הראויין להעיד במקום אחר קרוב אין גזלן לא אלא עבד היינו טעמא דאתו למימר שחרורי שחרריה גזלן נמי אתו למימר שחרורי דקרוב הוא: א"ר זירא אמר רבה בר שאילתא א"ר המנונא סבא א"ר אדא בר אהבה גט קרח קשריו שבעה ועדיו ששה ששה ועדיו חמשה חמשה ועדיו ארבעה ארבעה ועדיו שלשה עד כאן מחלוקת בן נגס ור"ע אבל קשריו שלשה ועדיו שנים דברי הכל אין משליטין עליו אלא קרוב א"ל רבי זירא לרבה בר שאילתא מכדי כל שלשה במקושר כשנים בפשוט דמי מה התם קרוב לא אף הכא נמי קרוב לא אמר ליה אף לדידי קשיא לי ושאילתיה לרב המנונא ורב המנונא לרב אדא בר אהבה וא"ל הנח לשלשה במקושר דלאו דאורייתא תניא נמי הכי [7] גט קרח קשריו שבעה ועדיו ששה ששה ועדיו חמשה חמשה ועדיו ארבעה ארבעה ועדיו שלשה עד כאן מחלוקת בן נגס ורבי עקיבא השלים עליו עבד בן נגס אומר הולד כשר ורבי עקיבא אומר הולד ממזר אבל קשריו שלשה ועדיו שנים דברי הכל אין משליטין עליו אלא קרוב רב יוסף מתני כשר והתניא קרוב אמר רב פפא תני כשר אמר רבי יוחנן לא הוכשרו בו אלא עד אחד קרוב בלבד אבל תרי לא דלמא אתי לקיומי בתרי קרובים והד כשר אמר רב אשי מתניתא נמי דיקא דקא

במקושר. כיון דעיקרו בג': **כשנים בפשוט דמי**. ומאמאי מכשרת קרוב: **גט קרח קשריו שבעה**. כלומר שקשריו שבעה כו': **עד כאן מחלוקת בן נגס ור"ע**. שאם השלים עבד כו': **הולד כשר** גרסי' בכן נגס: **רב יוסף מתני**. במילתיה דר' זירא אמר רבה בר שאילתא אבל קשריו ג' ועדיו שנים אין משליטין עליו אלא כשר: **לא הוכשרו בו**. אם היה קרח דכשני קשרים אין משליטין בו שני קרובים אלא אחד כשר ואפילו היו שני עדים אין מכשרין אלא אחד מתימא שני הקרובים ואחד מן הכשרים וכיון שהם אין יודעין שהן קרובים ויקיימוהו בעדות אחרת וכתב שיטה אחרת הרב המגנא ורב אהבה בר אהבה וא"ל הנח לג' במקושר דלאו דאורייתא: א"ר יוחנן לא הכשירו בו אלא עד אחד קרוב בלבד אבל תרי לא דלמא אתו לקיומיה בשני קרובים וחד כשר. פי' אם היה קרח בשני קשרים אין משליטין בו שני קרובים אלא א' קרוב וא' כשר ואפילו היו חתומים בו כבר ג' כשרים דלמא אתו לקיומיה היום ומחר אם יקרא עליו ערעור לפוסלו ויביאוהו לב"ד ואין העדים בפנינו ויבואו עדים מן השוק שיכירו שלשה מהחתימות האלו ויקיימוהו בכך ושמא לא יכירו אלא חתימת שני הקרובים וא' מן הכשרים וב"ד אינם יודעין שהן קרוביו ויקיימוהו. ואי ק' ובפשוט היכי מכשרי' שום קרוב כדאמרינן בגט פשוט הניא היו חתומים בו ד' והי' עדים ונמצא א' קרוב או פסול תחקיים העדות בשאר ואמר חזקיה מילאהו בקרובים כשר וניחוש שמא יתקיים השטר ע"פ א' קרוב וא' כשר ובשלהי תוספ' דמסכתין תניא גט שיחתמו עליו ה' עדים ונמצאו שלשה הראשונים קרובים או פסולים תתקיים העדות בשאר ר"ל דלכתחלה אסור להחתים עד קרוב בגט פשוט דומיא כב' במקושר אבל אי איקרו יחתם לא פסלינן ליה אלא תתקיים העדות בשאר ומתניתא שיחתמו בו תניא דיעבד וחזקיה נמי מילאהו קאמר דיעבד אבל הכא הכל משליטין עליו הנן לכתחלה ומשום הכי אמר רבי יוחנן לא הכשירו בו אלא עד אחד קרוב והוא הדין דאי איקרו ויחתמו בו תרי לא פסלינן ליה.

אבל בגט קרח שב"ד מורים לו להחתימו אם יורו לו ב"ד להחתים בו פסול אתו לאכשוריה בשאר עדיות ומשום הך גזירה אמרינן שאם יחתם בו הולד ממזר: אמר רב אדא בר אהבה גט קרח קשריו שבעה ועדיו ששה ששה ועדיו ה' ה' ועדיו ד' ד' ועדיו ג' עד כאן מחלוקת בן נגס ור' עקיבא אבל קשריו ג' ועדיו ב' דברי הכל אין משליטין עליו אלא קרוב א"ל ר' זירא לרבה בר שילא מיכדי כל ג' במקושר כשנים בפשוט דמי מה התם קרוב לא אף הכא נמי קרוב לא א"ל אף לדידי קשיא ושאילתיה לרב המנונא ורב המנונא לרב אבהה בר אבהה וא"ל הנח לג' במקושר דלאו דאורייתא: א"ר יוחנן לא הכשירו בו אלא עד אחד קרוב בלבד אבל תרי לא דלמא אתו לקיומיה בשני קרובים וחד כשר. פי' דאמרינן מסתמא למנין קשריו היו עדיו מתחלה והחישינן דלמא אמר להו כולכם חתומו והרי אחד לא חתום והתן והתניא קרוב אמר רב פפא תני כשר דאמרינן שאם יחתם בו הולד ממזר אי זה גט קרח וכו' ובגט פשוט אמרי' דרבנן תקנו גט מקושר משום כהנים קפדנים שהיו קושדים עם נשותיהן וכותבין להן גט פתאום ומחתרטין לאחר זמן ואין יכולין להחזירן ותקינו להו גט מקושר שאינו נוח ליכחב ושמא בתוך כך מתפיים עם אשתו וחותמין עדיו מבחוץ כותב שיטה א' מבפנים וכורכה על שיטה חלקה וחופר ועד אחד חותם על הכרך מבחוץ וחוזר וכותב שיטה אחרת וכורכה על שיטה חלקה וחותם על הכרך מבחוץ (וכן עד שני) וכן עד ג' ואם הרבה בו קשרים יותר מג' ויש שם קשר כרוך ואין עד חתום מאחריו זהו גט קרח ופסול: ואמרי' ס"ש דגט קרח גזירה משום כולכם. פי' דאמרינן מסתמא למנין קשריו היו עדיו מתחלה והחישינן דלמא אמר להו כולכם חתומו והרי אחד לא חתום ותנן לעיל כולכם חתומו א' כותב וכולן חותמין ולפיכך אם מת אחד מהן הרי הגט בטל וקי' לי אמאי לא תניא לעיל גבי הנך דתנא בהו תצא מזה ומזה דאפסקה בכתב לגרש את אשתו ונמלך ובמגרש את אשתו ולנה עמו וכו': גט קרח הכל משליטין עליו פי' אפי' פסולין כגון עבד וגזלן דליתיה להשלמה זו אלא משום חשש בעלמא שמא כשיצא לאחר זמן בב"ד יפסלהו שיהו סברוים שהמוין הבעל עדיו למנין קשריו ולא יחתמו בו כולן הלכך אפילו בפסולין משליטין אותו והשלמה זו אינה אלא מדעת הבעל שיצוה לו שיחתום בו דאי שלא מדעתו היאך רשאי זה לחתום ולהעיד עדות שקר הרע דהכי הוא מדאמרינן לקמן לא הכשירו בו אלא עד אחד קרוב בלבד אבל תרי לא דלמא אתו לקיומיה בשני קרובים וחד כשר ואי שלא מדעת הבעל אינו מקיים אסומיה דההוא כשר וקרוב שחתמו שלא מדעת הבעל ששניהם פסולין כיון שלא צוה להן הבעל וכן הם פסולין הכשרין כמו הקרובים כיון שעשו שלא מדעת הבעל אלא ודאי אין משליטין אלא

מס לי מן האירוסין. הא מזיגן דבעל ואין אדם בועל אלא משמע בזונות לב"ה: **כשלא רצוה שנבעלה**. והא (6) דמגרסינה גט שני משום דאמרי' כיון דלבו גם בה ודאי בעל ואין אדם בועל בעילת זנות ואיכא קדושין: **ומודים**. כמן האירוסין דכל כמה דלא מזיגן לא אמרינן בעל דהא לא גייסי אהדדי: **כן כן כו'**. כלומר כיון דרצו שנתייחדו אין לריך עדות של ביאה גדול מזה ודאי אלא דגן קדהי כיון דגייסי אהדדי לא פרשו זה מזה: **מי אמר ר' יוחנן הכי**. כדלעיל דהיכא דלא רצוה שנבעלה לא בעי גט: **מתני' גט קרח**. מפרש בסיפא דמתני' שקשריו מרובין מעדיו. בב"ב (דף קפ:) אמרי' דתקון רבנן גט מקושר משום דהיוס קפדנים שהיו כותבין גט פתאום לנשותיהן ומתחרטין לאחר זמן ואין יכולים להחזיקן ותקנו להם גט מקושר שאינו נוח ליכתב מהרה שמא כתוב כך יתפיים וחותמין עדיו מבחוץ וכותב שיטה א' שתים וכורכן על הכלך ומחוץ וכותב שני שיטין או יותר מבפנים וכורכן על הכלך וחותם עד שני עד הכרך מבחוץ וכן עד ג' ואם הרבה בו קשרים יותר מג' ויש שם קשר כרוך ואין עד חתום מאחריו זה גט קרח ופסול: וכלכם דמסתמא למנין קשריו היו עדיו מתחלה וחייסינן דלמא אמר להו כולכם חתומו והרי אחד לא חתום ולכך אפילו בפסולין משליטין אותו והשלמה זו אינה אלא מדעת הבעל שיצוה לו שיחתום בו דאי שלא מדעתו היאך רשאי זה לחתום ולהעיד עדות שקר הרע דהכי הוא מדאמרינן לקמן לא הכשירו בו אלא עד אחד קרוב בלבד אבל תרי לא דלמא אתו לקיומיה בשני קרובים וחד כשר ואי שלא מדעת הבעל אינו מקיים אסומיה דההוא כשר וקרוב שחתמו שלא מדעת הבעל ששניהם פסולין כיון שלא צוה להן הבעל וכן הם פסולין הכשרין כמו הקרובים כיון שעשו שלא מדעת הבעל אלא ודאי אין משליטין אלא

עין משפט נר מצוה

גד א מיי' פ"י מהלכות גירושין הלכה יח סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמט סעיף ג:
גה ב מיי' שם הלכה יח טור ש"ע שם סעיף ב:

מוסף רש"י

אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות. ועבל לשם קדושין (כתובות עג.). הן הן עדי יחוד והן הן עדי ביאה. מסתפקים שמתיחדים עמו אין לריך לסמוך על הכתלה, דכיון דלבו גם בה מחזקינן אותו כמוכח שבא עליה לשם קדושין (קדושין סה:). **הלכה כסתם משנה.** רבי הוא פיהר המשנה וכמתלה דבני חכם ויסרו בעיניו שגלן סתם ולא הזכיר שם לומרו עליהן כדי שלא יהו שניה מפי יחיד ונראין כמלוי נשנו מפי המרובים ויעשו כמותן (ב"בצה ב:). **אמוראי נינהו ואליבא דר' יוחנן.** מר אמר כסתם משנה אמר ר' יוחנן ומר אמר כו' (מנחות נב:) דלא סיל ר' יוחנן דמימר הלכה כסתם משנה, אלא היינו דמקיל ליה אמר בהדיא הלכה כמשנה ז"ל, ואמרינן אמרינן אמר מתניה דר' יוחנן הלכה כסתם משנה, ואיכא דאיכא מרי אמרי דסתרי אהדדי, לי איכא טעמא לגלגלי חדא מתכרתה, כי הכיא דסנהדרין דאמר דיני ממונות (לד:) אזיל ר' יוחנן בתרה, ומי לא, מספקא ליה ולא קבע כהו הלכתא כחד מנייהו (חולין מז.). **בגט קרח.** בגט מקושר קמיירי כדאמר בב"ב (קס.) גט פשוט מעדיו מתוכו, גט מקושר עדיו מאחוריו, כשהיה טופל חותם העד על הכפל ואחר וטופל וחותם עד שני וכן שלישי, ואם היו קשריו מרובים מעדיו הייו גט קרח ופסול (ב"בבות צא.). **גזירה משום כולכם.** דתנן (לעיל סו.) אמר לשמש, כולכם חתמו גט לאשתי, אחד חותם וכולם חותמין ואי לא הוי חתמי כולהו הוי פסול דנקפיד תנא, דלא שויה גיטא אלא בהכי (לעיל י:).

הדרן עלך הזורק

תוספות רי"ד

כל שקשריו מרובים מעדיו. אוקימנא למתני' בשלא ראוה שנבעלה ובמאי פליגי כגון דאיכא עדי יחוד וליכא עדי ביאה ב"ה סברי אמרי' הן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה ואין אדם עושה בעילתו בעילת זנות ולשם קדושין בעל הלכך צריכה סמנו גט שני וב"ש סברי לא אמרי' הן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה ומודים בנתגרשה מן האירוסין שאינה צריכה ממנו גט שני דכיון דאין לבו גם בה לא אמרי' הן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה: כנסה בגט קרח וכו'. פי' דגט קרח מפרש בסיפא דמתני' אי זה גט קרח וכו' ובגט פשוט אמרי' דרבנן תקנו גט מקושר משום כהנים קפדנים שהיו קושדים עם נשותיהן וכותבין להן גט פתאום ומתחרטין לאחר זמן ואין יכולין להחזירן ותקינו להו גט מקושר שאינו נוח ליכחב ושמא בתוך כך מתפיים עם אשתו וחותמין עדיו מבחוץ כותב שיטה א' מבפנים וכורכה על שיטה חלקה וחופר ועד אחד חותם על הכרך מבחוץ וחוזר וכותב שיטה אחרת וכורכה על שיטה חלקה וחותם על הכרך מבחוץ (וכן עד שני) וכן עד ג' ואם הרבה בו קשרים יותר מג' ויש שם קשר כרוך ואין עד חתום מאחריו זהו גט קרח ופסול: ואמרי' ס"ש דגט קרח גזירה משום כולכם. פי' דאמרינן מסתמא למנין קשריו היו עדיו מתחלה והחישינן דלמא אמר להו כולכם חתומו והרי אחד לא חתום ותנן לעיל כולכם חתומו א' כותב וכולן חותמין ולפיכך אם מת אחד מהן הרי הגט בטל וקי' לי אמאי לא תניא לעיל גבי הנך דתנא בהו תצא מזה ומזה ונמלך ובמגרש את אשתו ולנה עמו וכו': גט קרח הכל משליטין עליו פי' אפי' פסולין כגון עבד וגזלן דליתיה להשלמה זו אלא משום חשש בעלמא שמא כשיצא לאחר זמן בב"ד יפסלהו שיהו סברוים שהמוין הבעל עדיו למנין קשריו ולא יחתמו בו כולן הלכך אפילו בפסולין משליטין אותו והשלמה זו אינה אלא מדעת הבעל שיצוה לו שיחתום בו דאי שלא מדעתו היאך רשאי זה לחתום ולהעיד עדות שקר הרע דהכי הוא מדאמרינן לקמן לא הכשירו בו אלא עד אחד קרוב בלבד אבל תרי לא דלמא אתו לקיומיה בשני קרובים וחד כשר ואי שלא מדעת הבעל אינו מקיים אסומיה דההוא כשר וקרוב שחתמו שלא מדעת הבעל ששניהם פסולין כיון שלא צוה להן הבעל וכן הם פסולין הכשרין כמו הקרובים כיון שעשו שלא מדעת הבעל אלא ודאי אין משליטין אלא

מסורת הש"ס

(1) [יבמות קז. כתובות עג.], (2) [תוספתא פ"ו ומוספתא דעדיות פ"ב ע"ס], (3) [קדושין סה:], (4) [שבת מו. וש"נ], (5) [יבמות נח: מנחות נב: מולין מג. ומש"ס על הגליון נדה ע:], (6) [יבמות לא:], (7) [לעיל י: [ועי' תוס' לקמן פב. ד"ה נזירה משום], (8) תוספתא ספ"ז ע"ס, (9) [שם ביבמות קז. בגמ' לימא דמכוכה].

הגהות הב"ח

(1) רש"י ד"ה כשלא וכו' והא דמצריכינן גט:

תוספות רי"ד (המשך)

מדעת הבעל: ר' עקיבא אומר אין משליטין וכו' פי' דוקא בקרוב משליטין אותו שאין עליו פסול אחר אלא קרובה אבל עבד וגזלן לא אמרינן; ור"ע עבד מ"ט לא לאו דלמא אתו למימר עבד נמי כשר לעדות קרוב נמי אתו למימר כשר לעדות אלא [עבד] היינו טעמא דלא דלמא אתו לאסוקיה ליוחסין גזלן דבר יוחסין הוא ליתכשר אלמה תאני קרוב אין גזלן לא אלא עבד היינו טעמא דלא דלמא אתו למימר שחרורי שחרריה גזלן נמי אתו למימר חשובה עבד אלא קרוב מאי איכא למימר כולי עלמא ידעי דקרוב הוא ואי ק' והרי כל טעמא בגט קרח לא הוי אלא משום גזירת כולכם ולעיל בהמביא הגיון אמרי' איתמר אמר לעשרה כתבו גט לאשתי אמר ר' יוחנן שנים משום עדים וכולן משום תנאי ור"ל אמר כולם משום עדים ומוקמינן פלוגתייהו דאמר להו כולכם ואיכא ביניידו כגון שנמצא א' מהן קרוב או פסול למ"ד משום תנאי כשר ואמרי' נמי התם מיתחם בתחלה קרוב או פסול אמרי לה כשר ואמרי לה פסול אלמא ע"כ לא פליגי אלא להתחימו (ולכתחלה) [בתחילה] אבל באמצע או בסוף לר' יוחנן הוא כשר וקי"ל ר"ל ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן בר מחלת ור' עקיבא לא מכשר אלא קרוב אבל פסול לא ואי תתם בו פסול א"ר עקיבא הולד ממזר כדאמרינן לקמן בהלכתין ור' יוחנן מחיר להחתים הפסול לכתחלה וקי"ל הלכה כר"ע מחביריו כ"ש דבן נגס תלמיד חבר הוה לר"ע כדאמרי' בשלהי פ' מי שפחת יש לתרץ דהתם בעל הוא דקפיד ואמר חתמו בו כלכם הלכך אי מתחמי' ליה פסול לא נפיק מיניה חורביה לאכשורי בשאר עדיות דאמן לא הוה מתחמי' ליה אי לאו משום דבעל קפיד

(2) [יבמות קז. כתובות עג.], (3) [תוספתא פ"ו ומוספתא דעדיות פ"ב ע"ס], (4) [קדושין סה:], (5) [שבת מו. וש"נ], (6) [יבמות נח: מנחות נב: מולין מג. ומש"ס על הגליון נדה ע:], (7) [יבמות לא:], (8) [לעיל י:], (9) [ועי' תוס' לקמן פב. ד"ה נזירה משום], (10) תוספתא ספ"ז ע"ס, (11) [שם ביבמות קז. בגמ' לימא דמכוכה].

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com